

UZASADNIENIE

Projekt ustawy dotyczy możliwości zawierania porozumień przez związek międzygminny. Obecne regulacje nie pozwalają związkowi międzygminnemu na zawieranie porozumień z gminami (nawet takimi, które nie są członkami związku) w sprawie powierzenia związkowi międzygminnemu określonych zadań publicznych. Przystąpienie gminy do związku międzygminnego jest procedurą długotrwałą: wymaga zmiany statutu związku, uzgodnienia zmiany statutu z wojewodą, podjęcia uchwał przez rady gmin uczestniczących w związku oraz gminy aspirującej do związku, ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym, wreszcie - wpisu w rejestrze związków międzygminnych. Przystąpienie gminy do związku międzygminnego nakłada długotrwałe i nieokreślone w czasie zobowiązania na gminę, z których nie będzie się mogła uwolnić inaczej niż przez wystąpienie ze związku; Wreszcie wystąpienie gminy ze związku wymaga przeprowadzenia analogicznej „odwróconej” procedury. Z powyższych względów często zdarza się, że małe gminy nie są zainteresowane przystępowaniem do związku międzygminnego, zwłaszcza w sytuacji, gdy chciałyby jedynie przejściowo powierzyć związkowi określone zadania, a nie wiązać się z nim na czas nieokreślony w oparciu o "twardy" stosunek członkostwa w związku.

Regulacje ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i ich sądowa wykładnia pozostawiają zatem gminie dwie rozłączne możliwości: albo zawarcie porozumienia międzygminnego z inną gminą (a i to wtedy tylko, gdy ta druga gmina nie jest już członkiem związku), albo przystąpienie do związku międzygminnego. Wydaje się to nieuzasadnione i zbyt rygorystyczne, ponieważ tam gdzie utworzono związek międzygminny gminy sąsiednie zmuszone są do przystąpienia do takiego związku w celu przekazania mu zadań publicznych, albo do samodzielnej realizacji tych zadań publicznych. Brakuje natomiast rozwiązania pośredniego. Na gruncie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym orzecznictwo sądowe dopuszcza możliwość zawierania porozumień przez związek międzygminny z powiatem w sprawie powierzenia określonych zadań publicznych, choć przecież konsekwencja wymagałaby przyjęcia, że jest to niedopuszczalne, a powiat i związek międzygminny zainteresowane przekazaniem zadań powinny wyłącznie tworzyć związek powiatowo-gminny, nie zaś zawierać porozumienia w sprawie powierzenia określonych zadań publicznych.

Obecna wykładnia przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym nie ma szczególnego aksjologicznego lub systemowego uzasadnienia, lecz jest jedynie pochodną aktualnego rozumienia przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r.

o samorządzie gminnym. Zmiana tych przepisów przez ustawodawcę otworzyłaby możliwość zawierania porozumień przez związki międzygminne z gminami nie będącymi członkami takiego związku nie tylko bez uszczerbku dla systemu samorządu terytorialnego w Polsce, ale wręcz z korzyścią dla jakości realizowania zadań publicznych.

Za postulowaną zmianą przemawiają także względy praktyczne, co obrazują poniższe przypadki: aktualnie związek międzygminny realizuje projekt unijny w zakresie zadań transportowych. Związek międzygminny i gmina sąsiednia (nie będąca członkiem związku) zainteresowane były przekazaniem zadań transportowych tej gminy na rzecz związku (niezależnie od projektu unijnego). Ponieważ przepisy nie pozwalają na zawarcie porozumienia z taką gminą, pozostawało rozwiązanie polegające na przystąpieniu tej gminy do związku. Niestety okazało się to niemożliwym ze względu na rygory realizowanego projektu unijnego, który nie pozwalał na zmianę składu „osobowego” związku międzygminnego. Tymczasem gdyby ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym pozwalała związkowi międzygminnemu na zawieranie porozumień z gminami niebędącymi członkami związku problem taki w ogóle by nie wystąpił (ani na gruncie przepisów krajowych, ani na gruncie projektu unijnego).

Podobny problem pojawił się przy korzystaniu przez związek międzygminny ze środków Funduszu rozwoju przewozów autobusowych wprowadzonego ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Związek planował uruchomienie nowych połączeń autobusowych na terenie gminy nie będącej członkiem związku i sfinansowania ich ze środków Funduszu rozwoju przewozów autobusowych. W świetle obecnych uregulowań jest to możliwe wówczas, gdy gmina taka stanie się członkiem związku. Termin aplikowania o środki z funduszu był jednak na tyle krótki, iż nie było możliwym przeprowadzenie na czas długotrwałej procedury związanej z przyjęciem takiej gminy do związku. Tymczasem gdyby ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym pozwalała związkowi międzygminnemu na zawieranie porozumień z gminami niebędącymi członkami związku problem taki w ogóle by nie wystąpił ze względu na stosunkową łatwość zawierania i rozwiązywania tego rodzaju porozumień.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.